

लोकसंख्या, व्यवसाय व पर्यावरण

मित्रहो, लोकसंख्या ही सध्याची भारतातील एक मोठी भयंकर समस्या आहे. अज्ञान, दारिद्र्य, बेकारी, भ्रष्टाचार इ. अनेक कारणांमुळे या लोकसंख्येचा प्रस्फोट होत आहे. अशा या लोकसंख्येविषयीची माहिती पुढीलप्रमाणे,

अ) लोकसंख्या : -

स्थानिक परिसरातील लोकांना लोकसंख्येचे महत्त्व माहित आहे. या लोकसंख्येची माहिती पुढीलप्रमाणे -

पूर्वीच्या काळी आर्थिक क्रियांसाठी व देशाचे संरक्षण व सुरक्षितता टिकविण्यासाठी जास्त लोकसंख्येची गरज होती. नंतरच्या काळात यंत्रे आली व तुलनात्मक दृष्ट्या मानवाच्या श्रमाची कमी गरज भासू लागली. याच काळात जगाची व भारताची देखील लोकसंख्या मोठ्या प्रमाणात वाढली. त्यामुळे देशात नैसर्गिक साधनसंपत्तीवर लोकसंख्येचा प्रचंड ताण जाणवू लागला. सामान्यपणे लोकसंख्या वाढीच्या वेगापेक्षा अन्नधान्याचे व इतर वस्तूंचे उत्पादन कमी वेगाने होते. त्यामुळे लोकांचे जीवनमान उंचावत नाही. त्यामुळे अधिक लोकसंख्या ही प्रगतीच्या मार्गातील अडथळा आहे असे वाटण्याचा संभव आहे. नैसर्गिक पर्यावरणातील वस्तूंचा जोपर्यंत वापर मानव करित नाही, तोपर्यंत त्यांना साधनसंपत्ती म्हणता येत नाही. तसेच लोकसंख्या क्रियाशील नसेल तर नैसर्गिक पर्यावरण संपन्न असूनही देशाचा विकास होत नाही.

लोकसंख्या ही साधनसंपत्ती बनण्यासाठी तिची गुणवत्ता जास्त असावी लागते. या लोकसंख्येत कार्यप्रवण वयोगटातील लोक अधिक असावेत. लोक शिक्षित असावेत. शिक्षणाने वैचारिक प्रगती होते. मानवाला निसर्गाने बुद्धीमत्ता, कल्पकता, महत्वाकांक्षा व निर्णय घेण्याची क्षमता हे गुण दिलेले आहेत. या गुणांचा विकास शिक्षणाने होतो म्हणून भारत सरकारने मानवी साधनसंपत्तीचा विकास करण्याच्या दृष्टीने धोरण अवलंबले आहे. त्यात शिक्षण व्यवस्थापन, व्यक्तीमत्त्व विकास इत्यादी बाबींचा समावेश होतो. भारतातील साधनसंपत्तीचा योग्य वापर केल्यास व जन्मदरावर नियंत्रण ठेवल्यास लोकसंख्या ही समस्या राहणार नाही, तर ती राष्ट्राचा विकास घडविणारी मौल्यवान साधनसंपत्ती ठरेल.

मडिलगे या स्थानिक परिसरातील लोकांना लोकसंख्येचे महत्त्व हे आहे. या परिसरातील कुटुंबनियोजन शस्त्रक्रियेचे प्रमाण ८६% आहे यावरून दिसून येते.

मुलांनो, लोकसंख्या वाढीबाबत सतत जागरूक रहा व लोकसंख्येच्या नियंत्रणासाठी जनजागृती करा.

ब) पशुपालन व्यवसाय संधी : -

सध्याच्या विज्ञान व तंत्रज्ञानाच्या युगात शिक्षणामध्ये नवीन क्रांती झाली आहे. पण लोकसंख्या अज्ञान, गरिबी यामुळे प्रत्येकालाच शिक्षण संधी मिळतेच असे नाही. शासनाने प्राथमिक शिक्षणाचे सार्वत्रिकीकरण केले असले तरी प्रत्येक व्यक्तीला पोट भरण्यासाठी या शिक्षणाचा उपयोग होतोच असे नाही. आज कितीतरी तरुण बेकार आहेत. डिग्री आहे पण नोकरी नाही अशी भयानक स्थिती आहे. यातून मार्ग काढण्यासाठी प्रत्येकाने नोकरीचीच अपेक्षा न धरता विविध प्रकारचे व्यवसाय शिक्षण घेणे गरजेचे आहे.

स्थानिक परिसरामध्ये शेती व्यवसाय प्रामुख्याने केला जातो. त्याच्या जोडीला दुग्ध व्यवसाय ही केला जातो. पण हा व्यवसाय करताना त्या लोकांना अनेक समस्यांना तोंड द्यावे लागते उदा. आर्थिक प्रश्न, अधुनिक तंत्रज्ञानाची माहिती, कर्ज सुविधेची माहिती, अनुदान, जनावरांचे आरोग्य इ. जे विद्यार्थी बौद्धिकदृष्ट्या कमी आहेत किंवा अन्य कारणाने शिक्षण पूर्ण करू शकत नाहीत त्यांना प्रगतीच्या वाटा बंद होवू नयेत यासाठी त्यांनी व्यवसायात लक्ष घालणे जरूरीचे आहे. स्थानिक परिसरात शेतीवरच अवलंबून असलेला 'डेअरी व्यवसाय' फायद्याचा आहे. या स्थानिक परिसरात गाय, म्हैस, संकरित म्हैशी, शेळी, कोंबडी इ. पाळीव प्राणी आहेत, म्हणून पशुपालन, जनावरांचे आरोग्य, कुक्कुट पालन, शेती व्यवसाय यांची माहिती पुढीलप्रमाणे क्रमशः दिली आहे.

पशुपालनातील फायदे लक्षात घेवून शासनाकडील व्यवसाय संधी पुढीलप्रमाणे : -

पशुपालनातील फायदे लक्षात घेवून शासनानेही काही व्यवसाय संधी उपलब्ध करून दिली आहे. यामध्ये डेअरी व्यवसायाचा समावेशही आहे. शहरी भागाबरोबरच ग्रामीण भागातील युवकांच्या जीवनात आर्थिक स्थिरता आणण्यास जिल्हा उद्योग केंद्र महत्वाचा दुवा बनत आहे. सरकारी नोकरीपेक्षा युवकांनी व्यवसायाकडे वळावे अशी जाहिरात सरकारतर्फे केली जात आहे.

घरीच असणाऱ्या म्हैशी, मुबलक जागा व एखाद्या डेअरीशी दुधासंबंधी झालेला करार अशा सहज उपलब्ध होणाऱ्या प्रक्रियेमुळे ग्रामीण भागातील युवक डेअरी व्यवसायाकडे अधिक प्रमाणात वळले पाहिजेत.

पंधरा दिवसातून एका गुरुवारी अधिकाऱ्यांच्या बैठकीचे आयोजन उद्योग भवनात केले जाते. या बैठकीत पंधरा दिवसातील सर्व उमेदवारांचे अर्ज अधिकाऱ्यांसमोर ठेवले जातात. त्या उमेदवाराला आपल्याकडील योजनांतील १५% सूट मिळावी, त्याचा उद्योग व्यवस्थित चालावा, यासाठी त्याला कोणकोणत्या गोष्टींची आवश्यकता आहे, त्याने कोणते प्रयत्न केले पाहिजेत याचे मार्गदर्शन करण्याबाबत अधिकारी चर्चा करतात. त्या चर्चेतून संबंधित उमेदवाराला त्याचे मार्गदर्शन होते. त्यानंतर शेड्युलड किंवा राष्ट्रीयकृत बँकेकडून उमेदवारांना कर्जपुरवठा घ्यावा लागतो. सर्व कागदपत्रे व थोडीशी चिकाटी असल्यास येथील अडथळे दूर होवून युवकांचा व्यवसाय उभारू शकतो. वार्षिक उत्पन्न ४० हजार, आठवी उत्तीर्ण व व्यवसाय उभारणीसाठी इच्छा असेल त्यांना व्यवसाय उभारणीसाठी येथील योजनांचा आधार मिळतो. अशा प्रकारे युवक डेअरी व्यवसायातून स्वतःची आर्थिक उन्नती करू शकतो.

क) जनावरांचे आरोग्य : -

जनावरांच्या आरोग्याची माहिती व्हावी यासाठी गाय, म्हैस, कोंबडी यांना होणाऱ्या रोगाची माहिती दिली आहे. या रोगांवर उपाय नाहीत पण हे रोग होवू नयेत यासाठी प्रतिबंधात्मक काळजी घेता येते. व जर रोग झालाच तर पशुवैद्यकीय केंद्राचे सहकार्य घेवून मार्ग काढता येतो. या परिसरातील जनावरांना म्हणजेच गाय, म्हैशीला, बुळकांडी, ताप, कोंबडीला ताप, फोड्या हे रोग होतात. या विविध रोगांची माहिती पुढीलप्रमाणे -

दुग्ध व्यवसाय किफायतीशीर होण्यासाठी जनावरांचे दूध उत्पादन चांगल्या प्रतीचे व सतत असणे आवश्यक आहे. तसेच जनावरे वेळेत गाभण राहून भाकड काळ कमी राहिल्यास दूध उत्पादन खर्च कमी होतो. जनावरांनी जास्तीत जास्त दूध द्यावे यासाठी जनावर नेहमी निरोगी असणे आवश्यक आहे. यासाठी जनावरांना रोगच होणार नाही किंवा आजारी पडणार नाही याकडे लक्ष देणे गरजेचे आहे. जनावरांना

अ) गर्भाशयाच्या वाढीबाबत पुढील रोग होतात. गाभण न रहाणे, माज न येणे, वार न पडणे, अंग बाहेर येणे.

ब) पचनसंस्थेचे रोग : -

पोटफुगी, पोट घट्ट हाणे, पातळ शेण घालणे

क) कासेचे रोग : -

दगडी

ड) संसर्गजन्य रोग : -

लाळ्या खुरकूत, घटसर्प, फऱ्या.

या संसर्गजन्य रोगांच्या लसी उपलब्ध आहेत. लसीकरण न केल्यास हे रोग होतात. म्हणून रोगावर उपचार करण्यापेक्षा रोगच होणार नाही यासाठी प्रतिबंधक उपाय करून नुकसान टाळून दूध उत्पादन वाढविता येते.

जनावरांच्या या रोगापैकी काही रोगांची माहिती पुढीलप्रमाणे

गोचीड ताप : -

संकरित व शुध्द विलायती जनावरांना तीव्र स्वरूपात होणारा हा एक रोग आहे. देशी गायी, म्हैशीत या रोगाचे जंतू आढळतात पण या रोगाने जनावर दगावल्याचे आढळत नाही. थायलेरिया अॅन्युलेटा (TH. Annulata) या जातीच्या एकपेशीय जंतूमुळे होणारा हा रोग आता भारतामध्ये सर्वत्र संकरित जनावरांचा महत्वाचा रोग मानला जातो. जंतूची वाढ लासिकाग्रंथीत होते आणि मोठ्या प्रमाणात वाढ झाल्यावर ते तांबड्या रक्तपेशीत प्रवेश करतात. रक्तपिणाच्या गोचिड मार्फत रोगाचा प्रसार रोगी जनावरापासून निरोगी जनावराला होतो.

लक्षणात प्रामुख्याने जास्त ताप (१०७° ते १०८°F) नाकाडोळ्यातून पाणी, पापण्यांची सूज, झपाट्याने रांगत जाणे, क्वचित लघवीतून रक्त जाणे अशी लक्षणे दिसतात. तसेच एखाद्यावेळी मेंदुर परिणाम झाल्याचेही दिसते. काही रोग वासरात हगवण व काविळ ही लक्षणे दिसतात. त्याचप्रमाणे खांद्याजवळची किंवा मागील फऱ्याजवळची लासिकाग्रंथी सुजलेली असते. सुरुवातीला लासिक ग्रंथीतील लसीची ३ ते ४ दिवसानंतर रक्ताची तपासणीकरून रोगनिदान करता येते. रोगावर खात्रीची औषध योजना नाही. तसेच अद्याप लसही उपलब्ध नाही.

गोचिडांचा नायनाट केला व जनावरांची एकंदरित सर्वत्र निगा चांगली ठेवली तर रोगाचा प्रतिबंध होतो.

बुळकांडी : -

गायी म्हैशीला भयंकर व घातक असा रोग आहे. तो विषाणूमुळे होतो. शेळ्या, मेंढ्या, डुकरे व हरिण, सांबर यासारख्या दुभंगलेल्या खुराच्या प्राण्यांना या रोगाचा संसर्ग होतो. जवळ जवळ ५० वर्षे सतत प्रयत्न करून जगात या रोगावर नियंत्रण मिळविणे यश आले आहे. पाश्चात देशात या रोगाचे संपूर्ण उच्चाटन करण्यात यश आले आहे. भारतात सुरुवातीला दरवर्षी चारलक्ष जनावरे या रोगाला बळी पडत असत. त्यामुळे सुमारे तीस कोटी रुपयांचे नुकसान होत असे परंतु बुळकांडी रांग निर्मूलन योजना व त्यानंतरची सतत लस टोचणे यामुळे हा रोग संपूर्ण नियंत्रणाखाली आला आहे. तुरळक प्रमाणात या रोगाच्या साथी उद्भवतात. संकरीत जनावरे व म्हशी तसेच शेळ्या मेंढ्या यात या रोगाचे तीव्र स्वरूप दिसते. मृत्युचे प्रमाण ८ ते १००% पण सर्वसाधारणता २० ते ५०% च्या दरम्यान असते. रोगाचे विषाणू लाळ, अश्रू, शेंबूड, लघवी व शोण यात आढळतात. या रोगाचा प्रसार वणव्याप्रमाणे जलद होतो. सुरुवातीला ताप ४० ते ४१° C तो २ ते ७ दिवस टिकतो. डोळे लाल, पाणी गळते, नाकाड कोरडे खाणे पिणे बंद आणि बध्दकोष्ठ अशी लक्षणे दिसतात. त्यानंतर पातळ शौचास होवू लागते. ती विकोपाला जावून घाण वास येतो. त्यात आव आणि रक्तही असते. तोडातील श्लेष्मल त्वचेवर व्रण आढळतात (ULCER) मेलेल्या जनावरांच्या आतड्यातही हे व्रण आढळतात. या रोगावर खात्रीलायक औषध योजना नाही. लक्षणा प्रमाणे उपचार केले जातात. परंतु परिणामकारक लस उपलब्ध आहे. लस टोचणी पशुसंवर्धन खात्यामार्फत केली जाते. विद्यार्थी मित्रहो, वरील सर्व माहिती जाणून घेतल्यानंतर तुम्ही पशुपालन व्यवसायाची माहिती पालकांना, मित्रांना सांगावी व या व्यवसायात मोठ्या प्रमाणात सहभाग घेवून स्वतःची आर्थिक उन्नती करून घ्यावी. जेव्हा तुम्हाला या व्यवसायासंबंधी काही शंका येतील तेव्हा पशुवैद्यकीय केंद्राचे सहकार्य व मार्गदर्शन जरूर घ्या व प्रगती करा.

ड) कुक्कुटपालन व्यवसाय : -

स्थानिक परिसरामध्ये कोंबडी पालन हे छोट्या प्रमाणात केले जाते पण जर या लोकांना कोंबडीच्या संकरित जाती, त्यांचे संगोपन, खाद्य, कुक्कुटपालन व्यवसाय यासांबंधी माहिती दिली तर ते हा व्यवसाय चांगल्या प्रकारे करून पैसे मिळवून स्वतःची प्रगती निश्चित साधू शकतील. अगदी घरबसल्या स्त्रियाही हा व्यवसाय करू शकतात. या व्यवसायाची माहिती पुढीलप्रमाणे आहे व कोंबडीच्या रोगाची माहिती ही यामध्ये दिली आहे.

कुक्कुट पालन (कोंबडी) :-

कुक्कुटपालन हा इतर पशुपालनाच्या तुलनेत जास्त फायदेशीर आहे. इतर पशुंच्या तुलनेत कोंबड्यांचे आयुष्यमान कमी असून त्यापासून फायदा मात्र कमी कालावधीत भरपूर मिळतो तसेच त्यासाठी जागाही तुलनेने कमी लागते व व्यवस्थापन सोपे असते. एक पक्षी साधारणपणे वर्षाकाठी २००-२५० अंडी देतो. अंडी मिळविण्यासाठी पाळण्यात येणाऱ्या कोंबड्यांना 'लेअर्स' कोंबडी' म्हणतात. तिला दररोज १२५ ग्रॅम इतका पौष्टीक आहार लागतो. मांसासाठी पाळण्यात येणाऱ्या कोंबड्यांना 'ब्रॉयलर कोंबडी' असे म्हणतात. लेअर्सच्या तुलनेत ब्रॉयलर ना अधिक अन्न दिले जाते. प्राण्यांच्या वजनाच्या २ ते २.५% कोरडा आहार रोज द्यावा. लेअर्स कोंबडी पालनासाठी व्हाईट लेग हॉर्न जातीच्या कोंबड्या परदेशातून आणून पाळतात. ब्रॉयलर कोंबड्यासाठी व्हाईट लेगहॉर्न, ज्होड आयलंड अशा परदेशातून आणलेल्या जातीचा वापर होतो. ८ ते १० आठवड्यांच्या कालावधीत त्यांचे वजन १३०० ते १५०० ग्रॅम पर्यंत वाढते. यावेळी त्यांचा खाण्यासाठी उपयोग होतो. कोंबडीच्या रोड आयलंड, रेड आयलंड, अॅस्टॉलॉर, व्हाईट लेगहॉर्न, मिनोकी इ. संकरीत जाती आहेत. कोंबड्यांना विषाणूमुळे राणीखेत, फाऊलपॉक्स, इनफेक्षीयस ब्रॉनकायटीस हे रोग होतात. तर जिवाणूमुळे फाऊल कॉलरा, टीक फीवर, कॉराय झा क्रॉनिक रेस्पिरेटरी डिस्सीज हे रोग होतात.

कोंबडी खाद्य :-

कोंबडीसाठी गोदरेज, व्यंकीज, कोमला ही खाद्ये बाजारात उपलब्ध आहेत. या खाद्यात मका, ज्वारी, बाजरी, शंख-शिंपल्यांचा चुरा, पांढरी वाळू, माशाचा चुरा यांचा समावेश असतो. कोंबडीतील 'गिर्झाड' या अवयवामुळे पिठ दळण्याची कृती होते यासाठी खड्यांची / वाळूची गरज असते म्हणून कोंबडी खाद्यात वाळू मिसळतात. कोंबड्यांना होणाऱ्या रोगापैकी राणीखेत (मानमोडी) रोगाची माहिती पुढीलप्रमाणे -

कोंबड्यातील मानमोडीरोग :

हा एक कोंबड्याचा झपाट्याने पसरणारा व घातक असा अतिसंसर्गिक रोग आहे. म्हणूनच याचा कोंबड्यांच्या रोगात प्रथम क्रमांक लागतो. सर्वच वयाच्या कोंबड्यात हा रोग आढळतो आणि मरतुकीचे प्रमाण ५० ते १००% असते. हा रोग विषाणूमुळे होतो. पिलामध्ये ज्यावेळी रोग सुरु होतो तेव्हा शिंकणे, चोच वासणे, डोळे मिटून आणि पख पाडून बसणे अशी लक्षणे दिसतात. झपाट्याने मर सुरु होते आणि

वाढत जाते. वाढणाऱ्या आणि मोठ्या कोंबड्यात काही वेळा तडकाफडकी कोंबड्या मरतात. बऱ्याच कोंबड्यात श्वसन संस्थेची लक्षणे आढळतात. रोगी पक्षी मंद असतात. बहुधा पातळ विष्टा करतात. चोचीतून लाळ गळते, अंड्यांचे प्रमाण झपाट्याने कमी होते. रोगी कांबडीची अंडी वेडीवाकडी किंवा मऊ कवचाची असतात.

मेलेल्या कोंबडीची चिरफाड करून प्रयोगशाळेच्या मदतीने रोगनिदान करता येते. या रोगांवर औषध उपचारांचा काहीच उपचार होत नाही म्हणून अन्य मार्गाने नियंत्रण करावे लागते. स्वच्छता, निर्जंतुकीकरण, आजारी कोंबड्या मारून टाकणे, बाकीच्यांची लहान लहान गटात विभागणी, विष्टा, खाद्य, लिटर इत्यादींची जाळून विल्हेवाट लावणे हे काही उपाय आहेत. दोन प्रकारची लस उपलब्ध आहे. पिलांना देण्याची लस 'लासोटा' या नावाने ओळखली जाते आणि ती ४ ते १० दिवसांच्या वयात देण्याची पध्दत आहे. या लसीचे दोन थेंबे नाकपुडावर टाकावयाचे असतात. ६ अठवड्यांनंतर 'मुक्तेश्वर' लस टोचली तर कोंबड्यांना या रोगापासून संरक्षण मिळते. लस टोचण्यापूर्वी कोंबड्यांना जंतांचे औषध दिलेले असावे. त्याचप्रमाणे खाद्यातील काही दिवस अगोदर 'अ' या जीवनसत्वाचे प्रमाण वाढवावे म्हणजे तीव्र प्रतिक्रिया होणार नाही. छोट्या दोस्तानो, या कुक्कुटपालन व्यवसायात अगदी तुम्हीसुद्धा तुमच्या आईवडिलांना मदत करू शकता. व्यवसाय वाढवू शकता म्हणूनच तुम्ही हा व्यवसाय जोड व्यवसाय म्हणून का होईना जरूर करावा.

इ) शेती व्यवसाय :-

मित्रहो, जमिन आपली माता आहे. या जमिनीशी प्रामाणिक राहून तिचा योग्य पध्दतीने वापर करून आधुनिक तंत्रज्ञानाची जोड त्याला दिली तर ही जमीन आपल्याला निश्चित समृद्ध करते. म्हणूनच आज सामान्य विद्यार्थी उच्च पदस्थ नोकरी करू शकत नाही कारण आजच्या स्पर्धेच्या युगात तो टिकू शकत नाही. पण आपल्याजवळ असलेले अनमोल ठेव्याचा उपयोग तंत्रज्ञानाच्या पायावर केला तर आपणही या स्पर्धेच्या जगात वेगळ्या मार्गाने टिकू शकतो. याच शेती व्यवसायामध्ये विविध पीक प्रयोग राबविले तर शासन अनुदान मिळते व जमिनीचे प्रदूषण टाळले जाते, पीक ही भरपूर येवून आर्थिक फायदा होतो. म्हणून शेती व्यवसायामध्ये एसेंरा शेतीचा प्रयोग, ऊस बेणे प्लॉट करून त्याचा फायदा कशा प्रकारे मिळवू शकतो व गांडूळ शेतीचा फायदा काय ? याची माहिती पुढीलप्रमाणे आहे.

स्थानिक परिसरामध्ये मुरमाड गाळाची जमिन आहे स्थानिक लोक तिचा वापर शेतीसाठी करतात.

लोक शेतीमध्ये बैलछाप, युरिया, मिश्रखत, मारुती, संपुर्णा, डिएपी इ. रासायनिक खते वापरतात व शेणखत, हिरवळीचे खत ही सौद्रिय खते वापरतात. या खतांच्या किटकनाशकांच्या अधुनिक बियाणे, खते, किटकनाशके यांच्या वापरसंबंधी व जमिनीची प्रत टिकवून ठेवण्यासाठी स्थानिक परिसराशी संबंधित पंचायत समिती कार्यालय (कृषी विभाग) येथील अधिकारी, ग्रामसेवक, प्रगत शेतकरी यांचे मार्गदर्शन घेतले जाते. यापैकी काही माहिती शेतीव्यवसाय विविध शेती प्रयोगातून अनुदान पध्दती पुढील प्रमाणे दिली आहे. ग्रामिण भागातील लोकांचा मुख्य व्यवसाय शेती असतो. पारंपारिक पध्दतीने शेती केल्यास अपेक्षेप्रमाणे अधि उत्पन्न मिळू शकत नाही यासाठी त्याला अधुनिकतेची जोड देणे गरजेचे आहे. पाण्याचा अतिरिक्त वापर, रासायनिक खतांचा बेहिशेबी वापर केल्याने जमिनीची उत्पादन क्षमता कमी होवू लागली आहे. म्हणून सेंद्रिय खते, अधुनिक बि-बियाणे, अधुनिक पध्दतीचा वापर करणे गरजेचे आहे. शेतकऱ्यांनी प्रयोगशिल शेतकरी होणे गरजेचे आहे.

ऊस बेणे प्लॉट : साखर कारखान्यामार्फत शेतकरी ही बेणे निर्मिती करतात. पाडेगाव ता. खंडाळा, जि. सातारा येथे ऊस संशोधन केंद्रामध्ये नवीन जाती निर्मिती केल्या जातात. ते बियाणे कृषी विद्यापिठांना वाढविण्यासाठी, संशोधनासाठी देतात. हे बियाणे साखर कारखान्याला ऊस विकास योजनेमार्फत सभासदांच्या शेतावर बियाणे प्लॉट घेतात. यासाठी कमीत कमी २० गुंठे क्षेत्र हवे. खते, किटकनाशकाचा पहिला डोस कारखाना पुरविते नंतर शेतकऱ्याने सर्व खर्च करावयाचा असतो. कारखाना बियाणाची निवड करताना ज्यातून साखर उतारा जास्त असेल व जे कमी दिवसात पक्व होते. असे बियाणे घेणे प्लॉटसाठी देते उदा. ८६०३२, ६७१, ९५००१२, ९५०२० ही ऊस बियाणे बोणे प्लॉटसाठी वापरतात.

शेतकऱ्याने बियाणे विक्री खाजगीरित्या केल्यास कारखाना त्या शेतकऱ्याच्या स्वतःच्या ऊस लागवडीतून बेणे प्लॉटचा खर्च वजा करून घेते. व जर बेणे विक्री कारखान्यामार्फत झाली तर त्यातून बेणे प्लॉट चा खर्च वजा करून घेतात. अशा बेणे प्लॉट मधून एकरी ४० हजार ऊस मिळतात. म्हणजेच १२०००० रु. मिळतात व एकरी खर्च १९,००० रु. येतो. अशा प्रकारे उत्तम ऊस बियाणे निर्मितीही होते व ऊस उत्पादनही चांगले होवून अर्थिक फायदा होतो.

मुलांनो, पाहिलंत याच आपल्या स्थानिक परिसरातील जमिनीतून सुध्दा आपण किती चांगल्या प्रकारे शेती करू शकतो म्हणूनच तुम्ही तुमच्या पालकांना याची माहिती द्या व त्यांना या शेतीकामातही मदत करा व प्रगती साधा.
